

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ БАНКРУТСТВА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Впродовж останніх років спостерігається нестабільний фінансовий стан економіки, що не може не позначитись на роботі вітчизняних підприємств. Проблема банкрутства підприємств є особливо актуальною в сучасних умовах. На даний час механізм банкрутства є критерієм відбору економічно стійких, конкурентоспроможних та більш ефективних підприємств.

Загалом процедуру банкрутства може розпочати як боржник так і кредитор. Керівник підприємства-боржника не лише може, але й зобов'язаний розпочати дану процедуру коли є очевидною загроза неплатоспроможності. У разі якщо цю вимогу керівник не виконує він несе солідарну відповідальність з боржником за погашення боргів.

Кредитор може порушити за наявності боргу у будь-якій сумі і без судового рішення, за виключенням, коли між боржником і кредитор є спір щодо права, також немає жодних обмежень по сумі боргу, тобто, будь-яка сума є підставою для звернення.

Після порушення справи про банкрутство для виконання зобов'язань боржника вводиться мораторій на 170 днів, тобто за цей час жоден кредитор не має стягувати з боржника ті борги, які виникли до порушення справи. У справі признається арбітражний керуючий, який контролює діяльність боржника і визначає здатність за цей період відновити свою нормальну діяльність та платоспроможність, також на цей час обмежується вчинення деяких правочинів боржника, які б могли погіршити його фінансовий стан. Суд в свою чергу перевіряє та визнає вимоги кредиторів і в разі якщо такі вимоги не забезпечені заставою кредитор може приймати участь у зборах кредиторів, голосувати та вирішувати долю боржника. Фактично для боржника це період відносного спокою, коли йому не потрібно платити по боргах, а діяльність все одно здійснюється.

На даний період в багатьох країнах світу, які в даний час страждають від кризових явищ в більшості зумовленим Covid-19 ухвалюються мораторії для порушення провадження у справах про банкрутства для того, щоб підтримати бізнес. Для того, щоб оцінити наслідки пандемії для вітчизняних підприємств, проаналізуємо кількість ліквідованих підприємств протягом 2015-2020 рр.

Рис. 1. Кількість ліквідованих підприємств протягом 2015-2020 рр.
 (сформовано на основі даних Державної служби статистики України)

Отже, можна бачити, що найбільша кількість ліквідованих підприємств припадає саме на 2015 рік, це пов'язано з тим, що згідно реформи підприємства були зобов'язані платити податки незалежно функціонують вони чи ні.

Тому, ті підприємства, які не працювали і були заморожені, а власники або ФОПи не хотіли за них платити, то звертались про їх ліквідацію, що було основною причиною такої кількості збанкрутілих підприємств.

Після реформи на ринку залишились здебільшого діючі платоспроможні підприємства, що прораховують витрати та сплату податків наперед. Тож з 2015-го до 2020-го можна спостерігати помітне зниження кількості ліквідацій підприємств щороку. Саме тому, зокрема, і під час коронакризи, український бізнес зміг встояти перед економічними труднощами і обійшовся відносно невеликими втратами.

Також, проаналізувавши дані про розгляд справ про банкрутство за 2020 рік, що показані в табл.1, можна бачити, що протягом 2020 року за вимогою кредиторів було порушено 745 справ, де з них 14 було припинено із затвердженням мирової угоди, найбільша кількість справ із затвердженням звіту ліквідатора та лише 10 із виконанням зобов'язань перед кредиторами. Стосовно боржників, то за їх заявами було порушено 286 справ, де із затвердженням мирової угоди було припинено 2 справи, із затвердженням звіту ліквідатора 238, та виконанням зобов'язань перед кредиторами 3 справи.

Загальна характеристика розгляду Господарським судом справ про банкрутство протягом 2020 року

№	Порушено за заявою	Кількість справ, закінчених провадженням, од	у тому числі						Кількість справ, у яких винесено постанови про визнання банкрутом у звітному періоді, од
			залишено без розгляду	припинено					
				із затвердженням звіту керуючого санацією	із затвердженням мирової угоди	із затвердженням звіту ліквідатора	у зв'язку з виконанням усіх зобов'язань перед кредиторами	з інших підстав	
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Усього, з них	745	13	4	14	612	10	92	430
2	кредиторів	455	12	1	12	373	7	50	285
3	боржників	286	1	3	2	238	3	39	145

Джерело: Офіційний вебпортал «Судова влада України URL: <http://court.gov.ua/>

Отже, банкрутство в розвитку економіки і суспільства зазвичай розглядається як негативне явище. Тому що вважається, що керування фінансово нестабільними компаніями призводить до погіршення економіки загалом. Разом з тим банкрутство доцільно розглядати і як процес еволюційного розвитку економіки будь-якої країни. Тобто інститут банкрутства дає змогу оздоровити економіку країни шляхом ліквідації фінансово нестійких підприємств та створити нові підприємства.

Список використаної літератури:

1. Офіційний веб-портал «Державна служба статистики України» URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 15.10.2021).
2. Офіційний вебпортал «Судова влада України URL: <http://court.gov.ua/> (дата звернення: 16.10.2021).